

ŽIVETI Z NAJSTNIKOM - meje, konflikti in osebna govorica

Puberteta je razvojna doba, ko otroci dobijo drugo priložnost za to, da izvejo, kdo so, in postanejo, kar so. Podmena, da puberteta sama po sebi povzroča konflikte s starši, je mit. Konflikti vznikajo predvsem zato, ker starši bodisi niso pripravljeni ali niso zmožni prepoznati in nagovarjati edinstvene in neodvisne osebe, v kakršno se oblikuje njihov otrok. Namesto da bi priznali njegovo težnjo k individualnosti, konflikte pogosto pripisujejo hormonskim spremembam ali nihanjem. Resnica je, da čim manj starši želijo ali zmorejo doživljati otroka v njegovi individualnosti, tem bolj postajajo konflikti siloviti in destruktivni. Za kakovost interakcije v družini so odgovorni starši, in to se nanaša tudi na način, kako se konflikti porajajo oziroma razvijajo.

Otroci, ki so doslej sodelovali bolj, kot so bili v resnici zmožni, v puberteti pogosto postanejo nekooperativni; otroci, katerih integriteta je prizadeta, pa postanejo odkrito destruktivni ali samodestruktivni. Z drugimi besedami: seme, zasejano v otroštvu, obrodi sadove, in starši, ki so imeli najboljše namene, se na lepem znajdejo v vojni z otrokom, za katerega se jim zdi, da ga sploh ne prepoznajo več.

Mnogi konflikti med starši in pubertetniki uplahnejo, če se starši ravna po načelih interakcije, o katerih bomo spregovorili na predavanju. Ta načela nam tudi pomagajo postaviti temelj za trajno zaupljivo razmerje med starši in otroki. Takšno razmerje ne vzklije med člani, ki prevzemajo vsak svojo stereotipno vlogo, temveč temelji na prijateljstvu in enakovrednosti vseh družinskih članov.

Konfliktov ne razvnamo samo s tem, kaj govorimo najstnikom, ampak tudi s tem, kako govorimo. Uporabljamo ton, v katerem se odražajo vzvišenost, blagohotnost in vsiljivost. V najboljšem primeru je prijateljsko topel, v najslabšem žaljivo kritičen. Otroku sporoča: »Nisva še enakovredna.« Nekoč, ko so odrasli res tako mislili o otrocih, so bile besede in ton, ki so ga uporabljali, v sozvočju. Danes se mnogi odrasli ne strinjajo več s podmeno sporočila, vendar še vedno uporabljajo enako govorico. Rezultat je disonanca in sporočilo je protislovno.

Te govorice najstniki še posebej in razumljivo ne marajo zato, ker spregleduje njihovo individualnost. Starši se morajo z otroki pogovarjati kot s sebi enakimi, namesto da prirejajo predavanja. Dolga leta smo bili žrtve zmotnega prepričanja, da morajo otroci in mladi nujno razumeti vsako besedo, ki jim jo namenimo. Toda kadar se poskušamo pojasniti, namesto da bi se izrazili, se pomembni deli sporočila izgubijo. Vtis pogosto pušča prav osebna »melodija«, ne pa posamične besede. Otrok, naj bo še tako majhen, potrebuje, da starši z njim govorijo v osebni govorici, ko razpravljajo o osebnih vprašanjih in medsebojnih odnosih. In tudi najstniki še vedno potrebujejo starše, ki se z njimi besedno bojujejo – ki se odzivajo in izražajo svoja mnenja in prepričanja. Če se zatekamo v »pedagogiziranje«, se v prizadevanju, da bi mladega človeka spremenili ali preoblikovali, odrekamo osebnemu izrazu, kar zmanjšuje kakovost komunikacije.

Ko starš in najstnik spregovorita na tak način, lahko ponovno odkrijeta ranljivost in meje drugega. Dobita priložnost, da ponovno vzpostavita medsebojno spoštovanje – prvino, ki v dolgih letih skupnega življenja pogosto uplahne.

O predavateljici

Tina Vrčon, univ. dipl. soc. Ped., je certificirana voditeljica Familylabovih seminarjev z dolgoletnimi izkušnjami pri delu z mladostniki. Zaposlena je na srednji šoli kot šolska svetovalna delavka, pred tem pa kot vzgojiteljica v dijaškem domu. Dijakom nudi dodatno strokovno pomoč, prav tako pa, po potrebi, tudi staršem in kolegom. Kot človek prakse se zaveda številnih izzivov, ki jih imajo mladostniki na poti odraščanja. Z željo nuditi mladostnikom podporo, ki jo potrebujejo, svoje znanje in veščine sobivanja z mladostniki nadgrajuje z izobraževanji ter svoje izkušnje predaja strokovnim sodelavcem in staršem.